

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Finansów
Publicznych**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO KONTROLI
REALIZACJI BUDŻETU
(NR 5)
z dnia 19 marca 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Finansów Publicznych – podkomisji stałej do kontroli realizacji budżetu (nr 5)

19 marca 2025 r.

Podkomisja stała do kontroli realizacji budżetu, obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Kosztowniaka (PiS)**, przewodniczącego podkomisji, zapoznała się z:

– **informacją Ministra Finansów na temat szacunkowych danych o wykonaniu budżetu państwa w 2024 r.**

W posiedzeniu udział wzięli: **Anna Napiórkowska** dyrektor Departamentu Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięła pracownica Kancelarii Sejmu: **Anna Woźniak** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Dzień dobry. Witam państwa bardzo serdecznie na podkomisji.

Na podstawie listy obecności posłów stwierdzam kworum.

Witam państwa bardzo serdecznie – przedstawiciele Ministerstwa Finansów. Witam grono dyrektorów i naczelników. Tak, dyrektorów i naczelników z Ministerstwa Finansów.

Szanowni państwo, dzisiaj mamy dyskutować na temat wykonania budżetu państwa za 2024 r. Gorąco proszę osobę upoważnioną przez pana ministra czy panią minister o przedstawienie tego sprawozdania. Bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów Anna Napiórkowska:

Dziękuję bardzo. Anna Napiórkowska, dyrektor Departamentu Budżetu Państwa. Jeśli pan przewodniczący pozwoli, to będę w poszczególnych tematach oddawać głos właściwym dyrektorem w celu udzielania bardziej szczegółowych wyjaśnień.

Jeżeli chodzi o szacunkowe dane z wykonania budżetu państwa za 2024 r., to zostały one opublikowane na stronie Ministerstwa Finansów 17 lutego bieżącego roku, natomiast szczegółowe sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej wraz z omówieniem zostanie przekazane do Sejmu zgodnie z ustawą o finansach publicznych do końca maja. W tej chwili trwają... trwa jeszcze proces sporządzania sprawozdań budżetowych i finansowych. Nie dotarły jeszcze do nas szczegółowe materiały (takie opisowe), które w bardziej szczegółowy sposób przedstawiają poszczególne pozycje wykonania budżetu. Natomiast oczywiście w tym sprawozdaniu to wszystko zostanie zawarte i poszczególne resorty również będą przedstawiały szczegółowe materiały właściwym komisjom, które będą rozpatrywały odpowiednie części budżetowe.

Jeśli chodzi o ogólne dane, którymi obecnie dysponujemy, to prezentują się one następująco. Dochody budżetu państwa zostały zrealizowane w kwocie 623,4 mld zł, czyli 99,6% planu. Mówimy oczywiście o planie z nowelizacji ustawy budżetowej. Wydatki wyniosły 834,3 mld zł, czyli 96,3% planu. Deficyt został zrealizowany w kwocie około 211 mld zł, czyli 87,8% planu. Jeżeli chodzi o realizację strony dochodowej, to poprosiłabym panów dyrektora Departamentu Polityki Makroekonomicznej o zaprezentowanie szczegółów.

Zastępca dyrektora Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Mateusz Najsztab:

Dzień dobry. Mateusz Najsztab, zastępca dyrektora Departamentu Polityki Makroekonomicznej. Tak jak pani dyrektor wspomniała, w okresie styczeń-grudzień 2024 dochody budżetu państwa wyniosły 623,4 mld zł i były wyższe o 49,5 mld zł w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego. Dochody podatkowe budżetu państwa były wyższe w stosunku do okresu styczeń-grudzień 2023 o około 49,1 mld zł. Wykonanie poszczególnych kategorii dochodów w stosunku do planu z ustawy budżetowej na 2024 r. przedstawia się następująco. Dochody z podatku CIT wyniosły 60,2 mld zł, to jest 102,9% planu, dochody z podatku akcyzowego

wyniosły 90,3 mld zł, to jest 100% planu, dochody z podatku PIT wyniosły 97,6 mld zł, to jest 99,9% planu, dochody z podatku VAT wyniosły 287,7 mld zł, to jest 98% planu, dochody niepodatkowe wyniosły 64,9 mld zł, to jest 103,8% planu. W stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego dochody z podatku VAT były wyższe o 17,8% rok do roku, dochody z podatku CIT były niższe o 11,3% rok do roku, dochody z podatku PIT były wyższe o 6,5% rok do roku, dochody z podatku akcyzowego były wyższe o 6,5% rok do roku. W okresie styczeń-grudzień wykonanie dochodów niepodatkowych wyniosło 60... było wyższe o około 1,9% w stosunku do wykonania w okresie styczeń-grudzień '23.

Dochody budżetu państwa w 2024 roku zostały zaplanowane w znowelizowanej ustawie budżetowej w wysokości 626,1 mld zł. Wykonanie wyniosło 623,4 mld zł, to jest 99,6% planu, i była to kwota niższa o 2,7 mld zł. w stosunku do planowanej. W 2024 r. dochody budżetu państwa były wyższe o 49,5 mld zł w porównaniu do roku 2023. Dochody podatkowe budżetu państwa były wyższe w stosunku do 2023 r. o 49,1 mld zł.

Warto zwrócić uwagę, analizując wykonanie dochodów w 2024 r., na kilka ważnych aspektów. Po pierwsze, całkowite wpływy sektora finansów publicznych z CIT ogółem, to jest łącznie część wpływów trafiających do budżetu państwa oraz część przekazana do JST, spadły o około 3 mld zł, to jest 3,4% w ujęciu rok do roku. Całkowite wpływy sektora finansów publicznych, czyli budżet państwa i JST w 2024 wzrosły o około 35 mld, to jest 24,3% rok do roku. Warto również zwrócić uwagę, że w 2023 r. samorządy otrzymały z budżetu państwa udziały w wysokości... udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych w wysokości 52,1 mld zł, natomiast w 2024 było to około 81,1 mld zł, w tym 8,2 mld zł jednorazowych dodatkowych udziałów przekazanych w grudniu 2024 r. Łącznie więc, porównując rok do roku samorządy otrzymały o 55,7% więcej udziałów niż w roku poprzednim.

Wpływ na wykonanie dochodów z PIT miała również wysoka dynamika wynagrodzeń, to jest wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej o 14,4%, a także wysoka waloryzacja emerytur i rent w marcu 2024, gdzie wskaźnik waloryzacji wyniósł 12,12%. Wzrosły również ze względu na wciąż utrzymujące się wysokie stopy procentowe dochody z podatku Belki o około 1,7 mld zł, to jest 10,3% rok do roku. Z kolei na wykonanie dochodów z VAT największy wpływ miały rozwiązania antyinflacyjne obowiązujące w 2024, czyli tarcza żywnościowa, które działały również w 2023, ponieważ w całym 2023 obowiązywała obniżona stawka VAT na żywność, natomiast w 2024 r. obniżona stawka obowiązywała jedynie w pierwszym kwartale. Tak, w pierwszym kwartale. Dodatkowo na wyższe w porównaniu z 23 r. wykonanie dochodów z VAT nałożyły się przede wszystkim niższe zwroty VAT dokonane przez KAS dla podatników, które w porównaniu z 2023 r. były niższe o 33,6 mld, to jest 15,3%. Największy wpływ tak naprawdę miało wycofanie tarcz antyinflacyjnych, które w dużej mierze realizowały się w postaci wysokich zwrotów w roku poprzednim. Z kolei wpłaty podatników były wyższe o 9,8 mld, to jest 2,1% rok do roku. Dochody VAT w dużej mierze... to znaczy, przede wszystkim wzrosły w wyniku wzrostu spożycia ogółem o 8,6% rok do roku oraz wzrostu spożycia prywatnego o 6,7% w stosunku do 2023 r. Warto również zauważyć, że w porównaniu do 2023 r. sprzedaż detaliczna w ujęciu nominalnym wzrosła o 3,3%.

Z kolei na wykonanie dochodów z akcyzy największy wpływ miała wprowadzona w 2022 tak zwana mapa drogowa z perspektywą do 2027, która w 2024 obejmowała podwyższenie stawek akcyzy między innymi na alkohol etylowy, piwo, wino, minimalnej stawki akcyzy na papierosy, tytoń do palenia oraz innego wyroby nowatorskie. Warto również wspomnieć, że na wykonanie dochodów z akcyzy 2024 po części wpływ miała również reforma stawek akcyzy, która wejdzie w życie dopiero w 2025 r., ponieważ już w grudniu obserwowaliśmy wysokie wzrosty dochodów z akcyzy.

Z kolei na wykonanie dochodów z CIT największy wpływ tak naprawdę na tę ujemną dynamikę rok do roku miało rozliczenie roczne podatku za 2023, którego saldo było o 6,7 mld zł niższe w porównaniu do salda rozliczenia rocznego za 2022 r. Warto również zwrócić uwagę, że w przypadku CIT główną rolę odgrywała sytuacja finansowa przedsiębiorstw, które według GUS w pierwszych trzech kwartałach osiągnęły zysk brutto o 17,4% rok do roku niższy. Wynik finansowy netto z kolei wyniósł 132 mld zł i był niższy o 28,6% niż przed rokiem. Z kolei zysk netto był niższy o 37,7 mld zł, to jest 16,9% od uzyskanego w okresie styczeń-wrzesień 2023. Warto również zwrócić uwagę, że o ile wśród przedsiębiorstw niefinansowych ta sytuacja uległa pogorszeniu, to z kolei wśród przedsiębiorstw finansowych wiadomo już z danych KNF, że wynik finansowy banków za 2024 był o 32,8% wyższy, co spowodowane jest między innymi jednymi

z najwyższych nominalnych stóp procentowych w Unii Europejskiej. To z kolei spowodowało, że udział sekcji K, czyli pośrednictwo finansowe, w dochodach z CIT, był o wiele wyższy niż w poprzednim roku.

Warto również zwrócić uwagę na dużo wyższe wpływy niepodatkowe w 2024 r., które w porównaniu do poprzedniego roku należy wiązać z wpłatą z BGK. W 2024 budżet państwa zasilila wpłata z Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości 1,6 mld zł., natomiast taka pozycja nie wystąpiła w 2023 r. Warto również zwrócić uwagę na niskie wykonanie w 2024 r. dochodów budżetu państwa z tytułu wpłaty z aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, która była niższa o 4,2 mld zł, czyli 22,3% rok do roku. Wynika to przede wszystkim z niższej średniorocznej ceny uprawnień wyrażonej zarówno w euro, a także silniejszej złotówki. Średnioważona więc cena uprawnień wyrażona w złotych wyniosła 276,47 zł 2024 r., wobec 374,98 zł w 2023 r., co oznacza, że sama cena sprzedaży tych uprawnień była o 26,3% niższa rok do roku. Dziękuję.

Dyrektor Departamentu Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów Anna Napiórkowska:

Jeśli mogę, teraz przedstawiłabym kilka najważniejszych informacji o wykonaniu wydatków budżetu państwa. Jeżeli chodzi o wydatki, to najwyższe zrealizowane wydatki wystąpiły w takich częściach, jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych (było to 171,3 mld zł), przy czym realizacja planu była niższa i wyniosła 96,4%. Było to związane z tym, że... przede wszystkim z niższą dotacją uzupełniającą do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co z kolei było pochodną zrealizowanych lepszych przychodów ze składek, wyższych wpłat z OFE do FUS z tytułu tak zwanego suwaka bezpieczeństwa i niższymi kosztami z tytułu świadczeń... transferów na rzecz ludności, to znaczy emerytur i rent. To wynikało z nieco niższej niż planowano waloryzacji świadczeń oraz niższej liczby świadczeniobiorców. Kolejna taka duża pozycja kwotowa, jeżeli chodzi o realizację wydatków budżetu państwa, dotyczyła subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. To było 119,7 mld zł (100% planu). Obrona narodowa to były środki wysokości 115,5 mld (realizacja to praktycznie również 100% planu). Obsługa długu Skarbu Państwa to była kwota 65,8 mld zł (to było wykonanie na poziomie 98,9% planu). Budżety wojewodów to 55,6 mld (również nieco niższe od planu). Zrealizowano również oszczędności w obszarze wydatków na poziomie 31,8 mld. One dotyczyły przede wszystkim rezerw celowych. To było blisko 14 mld zł w rezerwach celowych. We wspomianej już części 73, czyli Zakład Ubezpieczeń Społecznych, to było 6,4 mld, w części Sprawy wewnętrzne to 900 mln zł, w kulturze fizycznej 800 mln, środki własne Unii Europejskiej 700 mln – mówię teraz o oszczędnościach, naturalnych oszczędnościach – i obsługa długu Skarbu Państwa to również 700 mln zł.

Porównując realizację... poziom wydatków budżetu państwa rok do roku, czyli 2024 do 2023, to dużo wyższe wykonanie rok do roku odnotowano właśnie w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych, co ma związek z tym, że od 1 stycznia 2024 r. wzrosło świadczenie Rodzina 800 plus z 500 zł do 800 zł. Ponadto w roku 2024 z budżetu państwa były finansowane wypłaty tak zwanej 13. i 14. emerytury. W listopadzie 2024 ruszyła wypłata świadczeń w ramach nowego programu „Aktywny rodzic”. To spowodowało, że realizacja wydatków w tej części rok do roku była tak istotnie wyższa. Rok do roku wyższe były również wydatki w części 82, czyli subwencje ogólne. Tu było wykonanie wyższe o 20 mld i było związane ze wzrostem w części oświatowej subwencji ogólnej w związku z podwyżkami wynagrodzeń dla nauczycieli i z przekazaniem środków na część rozwojową subwencji ogólnej oraz na podwyżki dla nauczycieli przedszkolnych. Wyższe wydatki rok do roku były również w części 22 – Obrona narodowa. Było to więcej o 18,4 mld. W budżetach wojewodów rok do roku wydatki były wyższe o 12,3, głównie w zakresie świadczeń rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego, zasiłków, a także dla komend powiatowych Państwowej Straży Pożarnej, Inspekcji Sanitarnej i wyższe środki na staże i specjalizacje medyczne. W części 79, czyli obsługa długu Skarbu Państwa, wydatki rok do roku były wyższe o 4,1 mld, a w części 84 – Środki własne Unii, o 2,9, co było spowodowane rozliczeniem w marcu 2024 r. niedopłaty do budżetu unijnego z tytułu dostosowań VAT i dochodu narodowego brutto za lata poprzednie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy pan poseł ma jakieś pytania? Tak, bardzo proszę w takim razie pani poseł Czernow. Bardzo proszę.

Posel Zofia Czernow (KO):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowna podkomisjo, szanowni państwo, ten układ sprawozdania jest taki w zasadzie od dawna. Nie wiem od kiedy, ale od kiedy ja go analizuję zawsze jest taki. Chciałam zapytać o podatki pośrednie, bo te podatki pośrednie miały wpływ na realizację dochodów podatkowych ogółem, bowiem podatki pośrednie zostały zrealizowane w porównaniu do ustawy w 98,6%. Ja to doceniam i czytałam o tym, że podatek VAT wzrósł znacząco w porównaniu do roku poprzedniego, bo o 43,4 mld zł, ale to prawdopodobnie podatek VAT w porównaniu do ustawy budżetowej nie został zrealizowany. Chciałbym więc wiedzieć, w jakim procencie został zrealizowany w porównaniu do ustawy budżetowej, wiedząc o tym, że w porównaniu do roku poprzedniego, jest bardzo duży wzrost, bo to nam wyjaśni całą tę... te procenty, których brakuje. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Jeśli mógłbym się przyłączyć do tego pytania, bo ja również będę chciał kontynuować element związany z VAT, żebyście państwo nam opowiedzieli o tym, o co poprosiła pani przewodnicząca, i żebyście się również odnieśli do pierwotnego dokumentu budżetu, bo jak pamiętam, przy nowelizacji budżetu zarówno dochodową, jak i tę rozchodową część dotykaliśmy, więc gorąco proszę, żeby również nam wskazać, jak to wyglądało w odniesieniu do pierwotnego dokumentu budżetu, choć tam zapewne wiele się nie zmieniło. Później będę pytał dalej o VAT. Dobrze? Gorąco proszę o odpowiedź. Bardzo prosimy, tak

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Tomasz Szałwiński, Departament Polityki Makroekonomicznej. VAT w stosunku do pierwotnej ustawy...

Posel Zofia Czernow (KO):

Do nowelizacji.

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

...do nowelizacji to 5,8 mld było mniejsze niż... w stosunku do nowelizacji. Wykonanie 2024... Procentowe? 98%.

Posel Zofia Czernow (KO):

Ile?

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

98%. A w stosunku do pierwotnej ustawy to 28,7 mld i zabrakło 9, ponad 9%. Tylko od razu powiem, że jakbyśmy się porównywali do pierwotnej ustawy, to również inflacja w pierwotnej ustawie z tego, co pamiętam była 6,6, a wykonanie inflacji było 3,6, więc to również jest powód, dla którego ten VAT w porównaniu do pierwotnej ustawy jest tak zasadniczo...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Jest tak wysoki.

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Tak, dużo niższy.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

To znaczy, wpływ z tytułu VAT.

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

A jeszcze bardziej, jeżeli popatrzymy na produkcję sprzedaną przemysłu i na deflatory, czyli inflację produkcji sprzedanej przemysłu, to również są dość duże różnice – już mówię – rok do roku jest deflacja, a nie ma inflacji. Nie jest 3,6, bo w przemyśle to mamy minus 6,8. Ceny spadły. Ceny produkcji sprzedanej przemysłu w tamtym roku spadły o 6,8%. To również jest... Oczywiście VAT jest od konsumpcji ostatecznej, ale pośrednio płacą przedsiębiorcy. Ten łańcuszek jest taki, że odprowadzają zarówno oczywiście sklepy i markety handlowe na końcu od konsumpcji – to jest

największy udział, ale w procesie tworzenia produkcji dóbr i usług płacą również przedsiębiorcy od każdej wartości dodanej. Tak jest skonstruowany VAT, W momencie... Pośrednio, że tak powiem, na bazę VAT wpływają ceny produkcji sprzedanej. Nie ostateczny konsument – na końcu oczywiście tak, ale pośrednio również w trakcie roku płacą przedsiębiorstwa właśnie od tych swoich sprzedanych towarów, które spadły o 6,8%. Ceny tych towarów, tak. To dopełnienie obrazu.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Jeżeli mówimy w takim razie o deflacji na taką wysokość, to na ile to się wiąże z podatkiem CIT, który był dużo mniejszy, bo zakładamy, że jeżeli wartość tych cen spada, to w jakimś stopniu odbija się to również pewnie na rentowności. Chciałem się zapytać – to moje drugie pytanie, a później wróć do tego VAT jeszcze – bo mamy ten znaczący spadek w CIT, czy to jest spadek związany z mniejszą rentownością czy już z zamykaniem poszczególnych przedsiębiorstw, bo skutek będzie dwójaki? Na początku to oczywiście będzie spadek rentowności, a w konsekwencji, kiedy ta walka będzie się bardzo mocno utrzymywała w długim okresie czasu będziemy mieli do czynienia z likwidacją przedsiębiorstw. Jaka jest korelacja? Czy państwo jesteście w stanie nam teraz odpowiedzieć, czy to jest wynik przede wszystkim dochodowości czy już zmniejszenia ilości podmiotów, które płacą podatek CIT?

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Odnosnie wskaźników rentowności to takie oczywiście istnieją, ale niestety nie mamy za cały rok. Za cały rok jeszcze są niedostępne. Po kwartałach... wskaźnik rentowności brutto na przykład w poszczególnych kwartałach ubiegłego roku to 37, 47, 43 – pierwszy, drugi, trzeci kwartał. W porównaniu do pierwszego, drugiego, trzeciego kwartału 2023 – 55, 61, 57. Jest to więc zasadniczy spadek rentowności na pewno. Mówimy o danych kwartalnych za pierwsze trzy kwartały. To również oczywiście związane jest z tym...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Ale zapewne nie wzrosną, bo ta tendencja się... nie było jakiegoś większego odbicia, więc rentowność nie mogła wzrosnąć. Najprawdopodobniej będzie podobna i ona spada o jedną trzecią, tak? Czy tak, jak pan przywołał, w wartościach o jedną trzecią spadła rentowność do 2023 r.?

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Tak, ogólnie tak, ale żeby troszeczkę światelko w tunelu, że tak powiem, zaświecić, to PMI, które, że tak powiem, wskazuje na jakiś tam sentyment u przedsiębiorców w zamówieniach, to pierwszy raz od 2 lat, od dłuższego czasu – tutaj mam za cały poprzedni rok – tę magiczną barierę 50 punktów przekroczyło w lutym – 50,6, a jeszcze, że tak powiem, w połowie roku, maj-czerwiec ubiegłego roku był na poziomie 45. Może nie całkiem stopniowo ten PMI zwiększał się, ale w końcu...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Przebił barierę.

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Tak, przebił taką bardziej psychologiczną, bo on oczywiście bazuje na odczuciach menedżerów firm.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Tak, bardzo proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Mateusz Najsztub:

Jeśli można. Szukając jeszcze tego światelka w tunelu, proszę również zwrócić uwagę, że wykonanie dochodów z podatku CIT w całym roku w stosunku do planu, który został zrobiony tak naprawdę w trzecim kwartale, było wyższe o 2,9%. Te dochody więc w podatku CIT w czwartym kwartale ubiegłego roku były tak naprawdę wyższe, niż myśmy zakładali. W stosunku do noweli, tak.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Ale przy nowelizacji mieliśmy redukcję w dół, jak pamiętam.

Zastępca dyrektora Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Mateusz Najsztab:

Tak, ale ta redukcja okazała się o wiele większa...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Płytsza.

Zastępca dyrektora Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Mateusz Najsztab:

...płytsza niż w rzeczywistości.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Zapytam więc o ten VAT, o który pytała pani poseł, pani przewodnicząca. Rzeczywiście wpływy podatkowe z tytułu VAT były wysokie. To trzeba sobie jasno powiedzieć, że to wartość przekraczająca chyba 17%, jak pamiętam, tak? To jest rzeczywiście całkiem fajnie. Czy to wzięło się przede wszystkim z bardzo dużego wzrostu konsumpcji czy to jest efekt... i czy jest to policzalne, na ile to przekłada się na element związany cały czas z poziomem inflacji, bo wiemy, że jednak inflacja buduje ten dochód w przypadku podatku dochodowego, przepraszam, podatków obrotowych, powiedzmy, podatku VAT. Na ile podniesiona inflacja, choć dzięki Bogu już coraz mniejsza, wpłynęła na realne wpływy w przypadku tego VAT, bo konsumpcja rzeczywiście chyba, patrząc na te cyfry, musiała być imponująca. Czy rzeczywiście ten wzrost VAT bierze się z tak znaczącej konsumpcji, z tej konsumpcji takiej prostej, niezwiązanej z inwestycjami, tylko konsumpcji nas jako indywidualnych, powiedzmy, obywateli, tak to powiedzmy, indywidualnych odbiorców? Z czego się wziął ten wzrost? O, tak.

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Odpowiadając na to pytanie, czy widzimy to we wskaźnikach makro za ubiegły rok, konsumpcja gospodarstw domowych, o którą pyta pan przewodniczący, nominalnie wzrosła o 6,8.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

6,8.

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

W porównaniu do tego, jak dużo VAT wzrósł, jak kolega powiedział, bo tam są te czynniki właśnie zmian systemowych pochodzące z tarcz. To również dużo, że tak powiem, rok do roku ta dynamika VAT pochodzi... założmy 6,8, bo to są twarde dane GUS, aczkolwiek PKB i cała ostateczna struktura PKB będzie oczywiście znana w maju, ale 6,8 na dzień dzisiejszy to jest wzrost konsumpcji gospodarstw domowych. Ta konsumpcja była uznana za największą część bazy podatkowej, bo oczywiście są również inwestycje publiczne i to, co sektor rządowy i samorządowy, cały sektor finansów publicznych kupuje czy zużywa. To również jest oczywiście baza VAT, bo nie ma odliczeń, więc tam jest nawet najwyższa efektywna stawka VAT, bo w żywności też jest mało. To również jest drugi taki element bazy podatkowej, ale posiłkując się, bo mówimy o spożyciu, o konsumpcji gospodarstw domowych, a taki krótkookresowy indyktor, który również należy analizować, to sprzedaż detaliczna. To jest to, co jest realizowane ostatecznie w sklepach, i to jest sprzedaż, czyli bez usług. To jest 3,3 nominalnie tylko w zeszłym roku. Duża więc część tego wzrostu pochodzi właśnie z tych zmian systemowych, o których kolega mówił. Tak oczywiście na ten czas, w którym jesteśmy, bo dokładne rozliczenie VAT na poszczególne elementy bazy podatkowej... w ogóle za 2-3 lata będą dostępne dane o dokładnej... o szacunkowej strukturze bazy VAT, którą GUS robi w tablicach input – output. Te przepływy międzygałęziowe... musi to sobie wszystko policzyć.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Z takim opóźnieniem mamy to zawsze robione? Dwa-trzy lata?

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Tak, ale tam już są po PKWiU wszystkie... baza VAT dokładnie jest rozliczona. Na PKWiU albo CN – nomenklatura... cały czas jeszcze PKWiU, czyli Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług, i poszczególne chyba z tysiąc pozycji, tam jest ich bardzo dużo i bardzo szczegółowo i przypisujemy stawki i wiemy, po której stawce, jakie było spożycie, jaka była baza i dlatego też możemy sobie chociażby policzyć lukę VAT. Ona właśnie polega na tym, że po tych 2 latach mamy już, założymy, twarde szacunki, bo to do końca nie są dane obserwowalne tak naprawdę, GUS dużo sobie tam oszacowuje, ale tak robią również inne kraje, i opóźnienie szczegółowe bazy VAT jest dostępne właśnie po 2-3 latach.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Skoro pan dotknął tej luki VAT, czy mamy jakieś szacunki co do tego, jak ona wyglądała – mówię o takich luźnych szacunkach – za 2024 r.? Czy w ogóle ktoś pochylał się nad tym już?

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Jak co roku będziemy zapewne publikować w kwietniu. Kwiecień jest takim... kiedy będziemy mieli już właśnie wstępną strukturę wzrostu gospodarczego z GUS, bo to, co w tej chwili cytowałem, to są jeszcze bardzo, bardzo wstępne. W kwietniu jest walidacja wszystkich... zgodnie z notyfikacją fiskalną, gdzie GUS przekazuje Eurostatowi również PKB i jest walidacja tych danych przez Eurostat. Przez 2 tygodnie w kwietniu będą walidowane i pod koniec kwietnia, a tak naprawdę chyba w maju, GUS pokaże już taką zatwierdzoną przez Eurostat strukturę bazy VAT. My już troszeczkę wcześniej, w kwietniu właśnie, wiemy na podstawie tych danych z GUS i wtedy pokazujemy, jak co roku, pierwsze szacunki luki VAT. Patrząc jednak na tempo wzrostu, dwucyfrowe tempo wzrostu VAT w porównaniu do tej bazy spożycia prywatnego 6,8 czy 3,3 sprzedaży, trochę więcej tam jest... sektor trochę więcej, że tak powiem, wytworzył bazy podatkowej, ale wciąż na taki pierwszy szacunek wydaje się bardzo, bardzo wstępnie, że VAT urósł dużo szybciej niż baza VAT, więc luka raczej powinna się domknąć. Luka VAT w 2024. Tak patrząc na tempo wzrostu VAT, które jest bardzo duże w porównaniu do bazy VAT. Oczywiście trzeba wziąć pod uwagę szacunki tych zmian systemowych – jednej i drugiej tarczy (żywnościowej i energetycznej), która wpływała przede wszystkim tak, jak kolega powiedział, na zwroty VAT, ale to cały czas jest VAT i również trzeba to dokładnie oszacować, żeby ten szacunek był właściwy, bo nie chcemy badać efektu zmian systemowych, tylko efekt luki VAT, bo musimy oczyścić wpływy z VAT o to, co było dyskrecjonalne decyzją rządu, bo tak naprawdę poprzez tarcze VAT-owskie obniżyliśmy trochę stawki VAT – te efektywne takie. Dlatego to musimy wyłączyć z bazy VAT, uwzględnić i dopiero policzyć lukę VAT. Troszeczkę więc jeszcze za wcześniej, ale już po tempie wzrostu VAT i tempie wzrostu bazy VAT widzimy, że luka powinna się raczej domknąć.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Proszę powiedzieć, na ile realnie wzrósł VAT w odniesieniu do wzrostów nośników energii, bo 2024 to już był ten moment, w którym te wzrosty nastąpiły, wcale niemałe, i na ile to buduje nam kwestię dodatkowych wpływów?

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Mam gdzieś tutaj dane odnośnie i inflacji cen energii. A ja odpowiem, że nie odpowiem. Tak naprawdę VAT jest od wartości dodanej na każdym etapie...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Chciałbym panu podziękować, ale tego nie uczynię...

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

...i dlatego nie należy przez taki pryzmat patrzeć, ile na przykład spółki energetyczne odprowadziły VAT i patrzeć, jaką one miały rentowność, jakie były ceny energii i tak dalej...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Rentowność to jest inna rzecz, ale pytanie... mi chodzi tylko i wyłącznie o ten VAT, o ten element samego VAT – w momencie, kiedy wzrastają te wartości, które my płacimy, to również wzrasta

nam podatek VAT. O ile on realnie wpłynął na ten duży wzrost podatku VAT jako całości? Jakie to są wartości?

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Ceny energii już po tych tarczach...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Tak.

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

...bo ceny energii są takie, jakie rzeczywiście GUS raportuje, ceny energii, jakie rzeczywiście na rynku były, jakie gospodarstwa płaciły, akurat jeżeli mówimy o taryfie G czy taryfie C od przedsiębiorstw. 2% to jest inflacja cen energii w zeszłym roku. Jest niska, bo na przykład były tarcze. To jest, jak mówię, ostateczny efekt wzrostu cen energii. Dlaczego one były takie niskie? Pośrednio dlatego, że w tamtym roku przez cały rok była tarcza energetyczna na przykład, tak? Dzięki temu udało się uniknąć jakiegoś skokowego wzrostu cen dla gospodarstw domowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani przewodnicząca.

Posel Zofia Czernow (KO):

Ja myślę, panie przewodniczący, że pan cały szuka takiego uzasadnienia, że ten VAT wzrósł na skutek takich zjawisk ubocznych niezależnych od działań... od wzrostu gospodarczego. A ja chciałam się zapytać, na ile wzrost gospodarczy, bo wiemy, że za roku 2023, gdzie mieliśmy 0,1% wzrostu PKB, w porównaniu... w roku 2024 nie wiem, jak tam jest ostatecznie, około 3% z kawałeczkiem, w jakim stopniu ten wzrost PKB wpłynął na wzrost VAT, bo ja myślę, że gospodarka rozwijająca się powoduje wzrost podatków.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

To jest zrozumiałe. Pani przewodnicząca, nawet nie tyle, że nie szukam takiego...

Posel Zofia Czernow (KO):

Nie, ale ja nie mam do pana o to pretensji, ale wiem, że pan szuka. To przecież widać. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Nie, źle pani... Proszę mi wierzyć, nawet o tym nie pomyślałem. Próbuję zrozumieć rzeczywiście ten duży wzrost, bo on jest naprawdę dużym wzrostem, a również nie przesadzajmy, nawet wzrost gospodarczy to nie jest moment, w którym my w ciągu jednego czy dwóch lat mamy na tyle skokowy wzrost gospodarczy, że możemy powiedzieć, że powoduje to tak duże wzrosty. Dlatego szukając odpowiedzi dla siebie, proszę żadnego podtekstu politycznego nie szukać. Chcę usłyszeć wyjaśnienie, które spowoduje, że będę po prostu rozumieć proces. Proszę.

Dyrektor Departamentu Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów Tomasz Szałwiński:

Odnosząc się do porównywania, oczywiście generalnie w makroekonomii porównujemy wszystko – czy dług, deficyt czy dochody, do PKB, bo to jest takie naturalne i, że tak powiem, najprostsze, bo dostępne są dane z krajów tak, żeby się porównać i zbencmarkować z innymi. Bazą jednak podatku VAT nie jest PKB. W PKB pamiętajmy, że mamy wartość dodaną, wartość wytworzoną dodatkowo w danym roku przez całą gospodarkę plus podatki – te podatki pośrednie. Więc tak jakbyśmy podatek od podatku... PKB nie jest bazą do podatku, bo w PKB jest na przykład VAT. Nie można tego utożsamiać z bazą. Bazą do VAT jest tak, jak powiedziałem, głównie, w 80% spożycie prywatne – to, co kupujemy my jako niewatowcy, gospodarstwa domowe, bo są jeszcze przedsiębiorstwa.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

W takim razie broniąc tezy pani przewodniczącej, powiem tak. Ma to wpływ w jakimś stopniu, bo im mniejsze PKB, tym nasza skłonność do konsumpcji, też zakładam, że jest niższa. Oczywiście nie indywidualna, ale w całości. Jeżeli posiadamy więcej, jeżeli więcej gospodarka wytwarza, to zakładam, że mając poczucie przynajmniej tego, że jesteśmy bogatsi, dokonujemy łatwiejszego

wydatkowania pieniędzy, a to już bezpośrednio ma właśnie wpływ na konsumpcję. Ale ok. Dziękujemy za to wyjaśnienie. Mam jeszcze jedno pytanie dotyczące środków z Unii Europejskiej. Państwo wskazujecie w dochodach w tym punkcie „c) Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi”, że mamy wartości po wykonaniu na poziomie 64% w relacji do tego, co zakładaliśmy po nowelizacji. Możecie państwo to jakoś rozwinąć? Co jest powodem tego, że to wykonanie jest na poziomie 64%?

Zastępca dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej Ministerstwa Finansów Danuta Chudzik:

Danuta Chudzik, Departamentu Instytucji Płatniczej, zastępca dyrektora. Jeśli chodzi o wykonanie dochodów w zakresie budżetu państwa w 2024 r., to wynika ono z tego, że było niższe wykonanie wydatków, w zakresie wydatków podlegających refundacji ze środków Unii Europejskiej. Stąd ma to bezpośrednie przełożenie na niższe wykonanie dochodów.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

A co było powodem tego niższego wykonania wydatków?

Zastępca dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej Ministerstwa Finansów Danuta Chudzik:

Niższe wykonanie wydatków wynika przede wszystkim z tego, że nowa perspektywa finansowa 2021-27 idzie troszeczkę z opóźnieniem. Przede wszystkim skupiono się na kontraktacji i na naborach oraz na podpisywaniu umów dofinansowania, natomiast wykonanie wydatków następuje dopiero po podpisaniu kontraktacji poszczególnych projektów i stąd jest to lekkie przesunięcie. Wydatkowanie jest przesunięte na ten rok.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Mamy aż tak duże opóźnienie w realnym starcie perspektywy 2021-2027? W teorii przynajmniej jesteśmy w połowie. Zakładam, gdzieś tam odwołując się bardziej do takich moich samorządowych doświadczeń, że ta perspektywa zawsze tak kulała w ciągu pierwszych dwóch lat. Ruszyliśmy, ruszaliśmy i próbowaliśmy ruszyć z miejsca, ale mniej więcej w tym trzecim roku rzeczywiście ten start był relatywnie silny. W 2024 r. mimo to nie wystartowaliśmy tak mocno?

Zastępca dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej Ministerstwa Finansów Danuta Chudzik:

Wystartowaliśmy, ale bardziej w kontekście właśnie naborów. Nie ma jeszcze poniesionych wydatków. To również wynika z różnych przyczyn – i z ustawy o zamówieniach publicznych i z konieczności dodatkowej kontroli przy naborach, przy podpisywaniu wniosków. Idzie to w miarę sprawnie i to już jest duże przyspieszenie w porównaniu do poprzednich lat, ale jeśli chodzi o wydatkowanie, to niestety to się nam przesunęło. Faktycznie...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Zaangażowaliśmy się w proces, ale niekoniecznie środki zaangażowaliśmy w proces.

Zastępca dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej Ministerstwa Finansów Danuta Chudzik:

Tak.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Pani poseł, czy mamy jeszcze jakieś pytania? Zwracam się do pani poseł Czernow?

Poseł Zofia Czernow (KO):

Czekamy na koniec kwietnia.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Tak, a później spotykamy się w maju – zakładam – już na takim... czy pod koniec maja albo może nawet na początku czerwca. Pani nas przypilnuje wszystkich, żebyśmy się spotkali o właściwym czasie i we właściwym miejscu.

Cóż? Myślę, że na dzień dzisiejszy dziękujemy państwu. Mam jeszcze jedną prośbę i pewną sugestię na przyszłość. Pokazujcie nam element po nowelizacji, ale również w stosunku do dokumentu pierwotnego, dobrze? Akurat nowelizację mieliśmy bardzo głęboką po stronie przede wszystkim pożyczania pieniędzy, choć przeglądając informacje, to deficyt mamy na poziomie

211... 210 z groszami. Na tym skończyliśmy. Ok. Moja gorąca prośba o to, żebyście ten dokument systematyzowali tak, że pierwotny, później zmiany i to, co jest już wykonaniem, dobrze?

Dyrektor Departamentu Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów Anna Napiórkowska:

Zasadniczo, przygotowując sprawozdanie, rozliczamy ustawę budżetową... rozliczamy tę ustawę, która została znowelizowana.

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Ja to rozumiem. To jest oczywiste.

Dyrektor Departamentu Budżetu Państwa Ministerstwa Finansów Anna Napiórkowska:

Postaramy się jednak spełnić ten postulat może w jakiś inny sposób, czyli jakoś dodatkowo po prostu prezentując, jak to się będzie... jakby to się odnosiło do tej pierwotnej. Weźmiemy to pod uwagę. Zobaczymy, co...

Przewodniczący poseł Andrzej Kosztowniak (PiS):

Chodzi o tak naprawdę dodanie jednej tabelki, w której piszemy to, co było w pierwotnym dokumencie, a później po nowelizacji i wykonanie. Trzeba tylko i wyłącznie jedną.

W takim razie bardzo państwu dziękuję. Wszystkiego dobrego. Miłego dnia życzę. Jeszcze raz dziękuję.